

SLOVENSKI UČITELJ

Leto IX.

Št. 12.

VERI. UZGOJI IN ROKU.

OBSEG.

	Stran
Pouk drugega deželnega jezika	265
Vtisi z letošnjega monakovskega pedagoškega tečaja. (Konec.)	268
Čuvaj nedolžnost mladine (A. Čadež.) (Konec.)	271
Katehet in njegovo delovanje na slovênskih ljudskih šolah (Ign. Nadrah.) (Dalje.)	273
Katehetski vestnik.	
Drugi občni zbor „Društva slovenskih katehetov“	277
Katehetsko gibanje	280
Drobtine	281
Šolske vesti	284
Slovstvo in glasba	288

D. Čadež

Slovenski Učitelj

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih
 :: in katehetskih društev. ::

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik IX.

V Ljubljani 15. decembra 1908.

Štev. 12.

Pouk drugega deželnega jezika.

Skoraj bi mi ne bilo treba omenjati, da hočem z izrazom »drugi deželni jezik« opozoriti cenjene čitatelje na nemški jezik, ki je na Kranjskem na vseh slovenskih štiri- in večrazrednicah obvezni predmet.

Preden pa razpravijam o pouku nemščine na slovenskih ljudskih šolah, hočem navesti smoter temu pouku, ki ga je začrtal za kranjske ljudske šole še sedaj veljavni učni red. Zahteva se sledeče: »Učenci naj čitajo izurjeno in zanesljivo; naj prav naglašajo, kar je natisnjena in pisanega. Poznajo naj oblikoslovje in stavkoslovje. Gotovo in slovniško pravilno naj ustno in pismeno izražajo svoje misli.«

Kako pa je v resnici s poukom v nemščini? Mnogo truda — pa malo uspeha. V učnem načrtu zaželjeni učni smoter se ne doseže. Pogosto smo se že tovariši razgovarjali o tem predmetu; a vedno in vedno se je čula ista tožba: »Saj se trudim in trudim, a uspehov ne morem pokazati. Otroci se ne nauče toliko, da bi se mogli bodisi ustno ali pismeno vsaj deloma pravilno izražati.«

O nezadostnem znanju nemščine pa se ne pritožujejo samo ljudsko-šolski učitelji, temveč osobito srednješolski profesorji, ki godrnjajo, da učenci, nastopivši srednje šole, niso zadostno podkovani v tem predmetu. Ne zamerimo jim nič tega očitka. Čudno se nam zdi le dejstvo, da se takrat, ko so bile srednje šole skoraj izključno nemške ter slovenski junaki niso menda nič boljše lomili nemščine, kot zdaj, — profesorji niso toliko pritoževali o nezadostnem znanju nemščine svojih učencev.

Kot tretji dokaz, da se res ne doseže zadostnih uspehov v nemščini, pa si dovoljujem navesti sodbo c. kr. deželnega šolskega nadzornika gosp. Fr. Levca, ki se je povodom inspekcije na neki večrazrednici izrazil tako-le: »Pouk nemščine zahteva od učiteljstva zelo mnogo; toda žalibog, da uspehi niso v nikakem pravem razmerju s trdom in časom, ki se porabi za ta predmet.«

Kje pa tiči vzrok tem neuspehom? Ali mar v učiteljstvu? Ko bi nam hotel kdo to očitati, bi ga morali odločno zavrni. Vestno učiteljstvo

stori popolnoma svojo dolžnost, dasi so zanj ure za nemščino najnapornejše izmed vseh. Ali je pa morda nemškemu pouku odločenih premalo ur na teden? Tudi to ne drži; saj se poučuje nemščina na štirirazrednicah v III. razredu po osem in v IV. razredu po sedem tedenskih ur, na petrazrednicah v III. razredu po sedem, v IV. in V. razredu pa po pet tedenskih ur. Torej učnih ur je popolnoma zadosti; da, zaradi njih je celo prikrajšan učni čas za slovenščino.

Kje torej tiči vzrok, da ne ponehajo tožbe o neznanju nemščine? Po sodbi raznih strokovnjakov treba iskati glavnega krivca v učnih knjigah in v učni metodi.

Že nekaj let se poučuje nemščina na slovenskih ljudskih šolah po konverzacijski metodi na podlagi učnih knjig, ki sta jih sestavila marljiva šolnika H. Schreiner in dr. J. Bezjak. Te učne knjige, »Nemška vadnica« imenovane, sta izdala prvotno v dveh delih, a sta pozneje drugi del razkrojila zopet v dva dela, tako da imamo sedaj tridelno vadnico. Prvi del obravnava predmete, ki so v šoli in doma; drugi in tretji del pa se naslanjata na Janskyjevo zbirko slik za nazorni nauk. Priznati moramo, da prvi del splošno še precej ugaja; nikakor pa ne drugi, oziroma tretji del, ki nista nikako pravo nadaljevanje prvega dela. Prehod od prvega dela k drugemu je tako velikansk, da ga skoro ni mogoče premostiti. Od preprostih stavkov, ki jih podaja »Prva vadnica«, preiti k tako mnogovrstno razširjenim in zloženim stavkom »Druge vadnice«, — to je pač prevelik skok, ki ga 10-letni otrok ne zmore.

Pa tudi učna snov je v teh vadnicah tako obširna, da je ni mogoče obdelati. Ozira se preveč na vse malenkosti in podrobnosti, ki jih predočuje Janskyjeve slike. Treba bi bilo izbrati le najvažnejše in najpotebnejše; to pa podati v taki obliki, ki bi bila otroškemu umu in njegovi zmožnosti primerna. Kakor se v »Prvi nemški vadnici« otroci vadijo izražati povečini le s takoiimenovanimi »golimi stavki« in le s prav kratkimi razširjenimi stavki, — tako naj bi bil nazorni del »Druge nemške vadnice« sestavljen iz razširjenih stavkov; dosledno pa bi se bilo treba izogniti vseh zloženih stavkov, zlasti podredij. To naj bi se prihranilo za »Tretjo nemško vadnico«, potem bi se vsaj moglo trditi, da so te učne knjige uravnane po vedno še veljavnem pedagoškem načelu: Od lažjega k težjemu, od enostavnega k zloženemu. Prehod od »Prve vadnice« k drugi in od te k tretji bi bil potem vsaj naraven in vsled tega tudi premostljiv.

Pa tudi podobe, tako bi sodili, so zelo nesrečno izbrane. Sicer nam ni znano, če se dobi kaj boljšega; če ne, naj bi se oskrbelo. Glavna hiba omenjenih podob je v tem, da so premajhne, oziroma, da so predmeti na njih izdelani v premajhnem merilu. Niti učenci v prvih klopih ne morejo razločiti vseh posameznih delov, kako li oni, ki sede v ozadju. Izmed vseh še najbolj ugaja 19., ki predočuje domačo sobo in člane družine. Tu je le ena skupina in vsled tega so tudi predmeti v taki velikosti, da se tudi iz zadnjih klopi še dokaj razločno vidijo. Podobne naj bi bile tudi druge slike.

Zgoraj omenjene »Vadnice« imajo tudi premalo slovnice: Sicer živimo v času, ko se splošno poudarja: Le malo slovnice, a temveč govornih vaj. Ne trdim, da govorne vaje niso velike važnosti; pozabiti pa ne smemo, da so večrazrednice obenem tudi pripravljavnice za srednje šole. In kot take morajo nuditi učencu tudi toliko znanja nemške slovnice, kolikor se zahteva. Že pri vzprejemnem izpitu se zahteva, da znajo kandidati analizirati razširjeni stavek; toda kako naj se tega lotijo, če se niso učili. Niti druga niti tretja vadnica ne podajata o stavku in njegovih delih skoraj—nič. V »Drugi vadnici« (str. 9) se sicer obravnava goli stavek; toda v popolnem nasprotju s Kernovo teorijo o stavku, ki so na njeni podlagi urejene »Slovenske jezikovne vadnice« istih gospodov sestaviteljev. Učne knjige, ki sta jih sestavila ista avtorja in se uporabljajo lahko na istih zavodih ter v istih razredih in oddelkih, bi si pa vendar ne smele nasprotovati! Če smo se pri slovenskem jezikovnem pouku oprijeli Kernove teorije, zakaj bi se je pri nemški slovnici izogibali ter učence begali z zastarelimi nazori o povedku in osebku?

Poleg tega se v »Drugi vadnici« (str. 20) omenja stavek le še enkrat, in sicer pod naslovom »Der Behauptungssatz, der Fragesatz, der Befehlssatz und der Wunschsatz.« Vaja samaobsebi še ni slaba. Otroci lahko in radi tvorijo različne stavke; toda imenovanje »der Behauptungssatz« je v tem slučaju popolnoma napačno. Edino pravilno imenovanje, oziraje se na naslednje vrste stavkov, bi bilo »der Erzählsatz«; kajti imenovanje »der Behauptungssatz« velja prav tako dobro za naslednje vprašavne, vevne in želevne stavke, kakor bi za vse enake stavke v nasprotnem slučaju lahko veljalo imenovanje »der Verneinungssatz«.

To je pa tudi vse, kar se učenci na podlagi teh vadnic nauče o stavku in njegovih delih, kajti »Tretja nemška vadnica« stavka sploh ne omenja več.

Kaj pa metoda? Prav lepa v teoriji, a zelo težka v praksi. V razredih z majhnim številom otrok bi se znabiti še precej dobro obnesla; a pomisliti je treba, da imamo v razredih po 60 do 70 in še več otrok, kar pa tudi najboljšo metodo pripravi ob ves uspeh. Sicer nam bo kdo tukaj ugovarjal, saj itak vedno in povsod zahtevamo, naj se razširijo šole, da se posamezni razredi razbremenene; toda zazdaj moramo računati s sedanjimi razmerami, kajti čas, ko bo v vsakem razredu največ 40 učencev, je še precej daleč.

S temi vrsticami pa nismo hoteli gospodoma sestaviteljema »Nemških vadnic« niti najmanjše kratiti zaslug. Orala sta pač ledino, in to ni bilo nikakor lahko delo. Veliko laže bo sedaj na podlagi mnogoletnih izkušenj knjige predelati in izboljšati, in to je bil namen temu sestavku. Obrniti smo hoteli pozornost slovenskega učiteljstva na ta predmet in le želimo, da bi se še drugi oglasili ter povedali svoje mnenje, kajti več oči več vidi.

J.

Vtisi z letošnjega monakovskega pedagoškega tečaja.

(Predaval prof. dr. J. Demšar. — Konec.)

Posebno odločno pa je povdarjal dr. Foerster, da je treba v ljudeh vzgojiti močno voljo, ki se hoče upirati mogočnim mikom sveta, potem je šele upati, da se bo izboljšalo fizično zdravje človeštva. Eden najboljših novjših spisov o vzgoji je delo, ki ga je izdal — ne pedagog, ampak zdravnik za živčne bolezni dr. Dubois v Bernu. Da človek premaguje samega sebe, to so začeli zaltevati tudi resni zdravniki, ne toliko iz skrbi za нравno življenje ljudstva, marveč zato, da pospešujejo fizično zdravje človeštva. Najboljše sredstvo proti živčnim boleznim je zdrava volja, ki pomirjevalno vpliva na živce. Foerster želi, naj bi posvetili posebno skrb vzgoji volje, povdarja pa, da za to ne zadostujejo le naravni nagibi, marveč je treba verske vzgoje. Če je skrbeti za fizično zdravje mladine, nekaj modernega, je pa v najvišji meri moderno katehetovo delovanje. Katehet sicer v prvi vrsti skrbi za nadnaravno, dušno življenje mladine, toda ker z najuspešnejšimi sredstvi vzgaja voljo svojih učencev, zatira hkrati vir razuzdanega življenja, s tem se pa ustavlja tudi najhujšemu sovražniku fizičnega zdravja.

Glede posebnih učnih in vzgojnih sredstev, na katere je opozarjal pedagoški tečaj v Monakovem, omenjam sledeče:

Glavni značaj, ki ga je imel pouk pri nastopih po raznih zavodih za duševno zaostale, je bila *nazornost*. Zanimivo je bilo videti, kako se slaboumni s pomočjo dobrih nazornih sredstev nauče stvari, ki so brez takih sredstev celo pravilno razvitim otrokom nerazumljive. Res, da normalnim učencem ni treba vsega tega ponazorovati, kar se mora v nazornih oblikah podati slaboumnemu. Toda ali niso začetniki v vsaki šoli glede duševnega obzorja podobni slaboumnim? Treba je torej, da vsaj pri takih otrocih ne poučujemo brez nazornih sredstev, o katerih smo večkrat slišali že tudi pri naših katehetskih sestankih.

Z največjim zanimanjem pa so poslušali udeležniki pedagoškega tečaja navodila, ki jih je podajal glede vzgoje volje dr. Foerster. Omenjam le glavne stvari. Velike važnosti za vzgojo volje je vzgoja k *pokorščini*. Sicer trdijo nekateri, da vzgaja mladino k neznačajnosti, kdor jo vzgaja k pokorščini. Toda kdor tako govori, ta ne pozna človeške narave. Otrok želi, da bi mu kdo pomagal otresti se samovoljnosti, in zato ničesar tako ne zameri učitelju, kot če ga ta ne zna vaditi v pokorščini.

Vendar moderni ugovori proti avtoriteti niso vselej popolnoma neopravičeni. Vzgojitelj ne sme ravnati samosilno. Neki gojenec je na vprašanje, kaj je vzgoja, rekel: »Vzgoja je organizirano delo, s katerim se odrasli branijo proti otroku.« V boju proti svoji samovoljnosti mora

otrok tudi sam sodelovati, zato naj vzgojitelj nanj ne vpliva le s suhoparnimi ukazi, marveč tudi s primernimi nagibi. Otroci morajo imeti tudi nekaj prostosti v stvareh, v katerih se jim prostost lahko dovoli. Vedno opominjevanje le škoduje. Neka ameriška učenka, kateri so učitelji vedno očitali njeno lenobo, je na vprašanje, kako ji je ime, odgovorila: »Marija lazity (lenoba)«. Za dobro vzgojo je neobhodno potrebno, da se vzgojitelj varuje strasti in razburjenosti. Ni lepo in ni junaško, če se hoče učitelj v žaljivih besedah izkazovati nasproti otrokom, ki so brez moči. Avtoriteta brez velikodušnosti je spaka, graja brez ozirov surovost.

Važno vzgojno sredstvo je delo. »Toda treba je pomniti,« pravi Foerster, »da le vestno delo vpliva vzgojno, zanikrno delo pa moč vojje celo razdira. Vestno delo pa, in naj bo še tako neznatno, je za vzgojo največjega pomena.« Foerster je nekdanj gimnazijcem predaval o vzgojnem pomenu šolskih nalog ter jim je pokazal, kako si polagoma krepí voljo, kdor vestno, do pičice natančno izdeluje šolske naloge. Učenci so bili vsi navdušeni, ko so slišali, da jim tudi sicer tako prezirane naloge lahko služijo kot sredstvo, s katerim si utrjujejo značaj. »Naša dela so naši vzgojitelji,« je rekel Foerster.

To dejstvo, da vsako še tako majhno, toda vestno in točno izvršeno delo vzgojno vpliva na našo voljo, naj izkorišča vzgojitelj tudi v ta namen, da dela indirektno proti napakam svojih učencev. Foerster ima že več let opraviti z vzgojo zanemarjenih otrok in izkušnja pri tem večletnem delu ga uči, da grešimo proti pametni vzgoji, če vsako napako direktno pobijamo, namesto da bi delali proti njej indirektno. Kdor hoče otroka odvaditi od laži, mu navadno laž neprenehoma očita. S tem pa ubija spoštovanje, ki ga mora imeti otrok do samega sebe, če se hoče varovati nravnega propada. Otrok navadno laže, ker ima premalo nraвне moči, da bi se laži ustavil. Treba je torej vzgojiti voljo, vzbuditi je treba v otroku zaupanje v moč njegove volje. »Če hočem to doseči,« je rekel Foerster, »se vprašam: Ali ima otrok sposobnost in veselje do kake stvari, tako da bi v kateremkoli oziru mogel izdelati kaj dovršenega? Če najdem pri otroku kako dobro stran, mu dam priložnost, da se izkaže v tem in ga opozorim potem na dobro delo, ki ga je izvršil. S tem dobi otrok zaupanje v samega sebe.« Človeku se začno študiti nizkotna dela, če začuti v sebi, da je poklican za kaj višjega. Nasproti pa se čuti otrok izgubljenega, če se mu zdi, da njegova dela nimajo nobene vrednosti. Lažnjivosti so prav pogosto udani tisti slaboumni otroci, ki so navajeni slišati o sebi le zaničevalne besede, tako da začno sami sebe smatrati za ljudi druge vrste. Pravstori torej učitelj, če pri vsakem predmetu poskrbi za nekaj stvari, ki tudi slabšim učencem niso pretežke, in imajo torej tudi ti priložnost pokazati moč svoje volje. V vzhodnem Londonu je neka gospa delovala med tovarniškimi delavkami. Vadila jih je izgotavljati razne stvari; pa, kar so izgotovile, so morale izgotoviti dovršeno, brez napake. S tem vestnim delom so si deklice utrdile značaj in gospa je rekla nekoč o njih: »Sredi sveta žive, toda svet do njih nima moči.«

Tudi predavatelj v monakovskem zavodu za slepce učitelj Schaidler je povdarjal vzgojno moč plemenite samozavesti. Nesreča je za slepce, če se vzgajajo hkrati z drugimi otroki, ker se čutijo manj vredne, in zato mre moč njihove volje. Ne čuti se pa nesrečnega slepi otrok, če se nauči koristnega dela in če vidi tako, da ni povsem odvisen od drugih, ampak da se lahko zanese tudi na lastno moč. »Če hočemo poskrbeti za slepce,« je rekel predavatelj, »ne dajamo jim jesti in piti, marveč preskrbimo jim primerne delo, ki dviga njihovo нравno moč.«

Da te zahteve, naj vzgojitelj v učencih vzbuja plemenito samozavest, zaupanje in spoštovanje do samega sebe, za krščanskega vzgojitelja, posebno za kateheta, niso nove, tega niti omenjati ni treba. Ravno krščanska vera vzbuja v človeku najplemenitejšo spoštovanje do samega sebe, Kako povzdignjenega se mora čutiti otrok, če mu vzgojitelj živo opiše, kolika čast je zanj, da je otrok božji, koliko je vredno vsako njegovo, tudi najmanjše delo, ki ga izvrši v milosti božji, da pred Bogom tudi tisto delo ni izgubljeno, ki je pred svetom ostalo brezuspešno. Koliko zaupanja mora dati človeku razodeta resnica, da se pred Bogom tudi najbolj zavrženo življenje da še popraviti. Katehet naj svoje učence le pridno opozarja na slične verske resnice in utrjuje tako v njih zaupanje, katerega za življenje tako zelo potrebujejo.

Ob koncu svojega predavanja je Foerster še omenil, naj bi večje učence večkrat opozarjali na to, da šele tedaj prav razumemo, kako vzvišeni so krščanski нравni nauki, če te nauke sami v svojem življenju preizkusimo. Da človek razume vzvišene resnice, za to mu je treba vzvišenega življenja. Predno se je Dante povspel do najvišjih nebeških skrivnosti, mu je rekla Beatrice, naj se še enkrat ozre proti zemlji, da bo prav spoznal, kako nizkotne so vse zemeljske stvari. »Šele tegaj,« je pristavila, »ko boš prost zemeljskega mišljenja, šele tedaj boš mogel razumeti tudi te vzvišene skrivnosti.« Ne ravnamo pametno, če mladim ljudem na njihove ugovore odgovarjamo vedno le z umskimi dokazi. Večkrat jim lahko rečemo: »Treba je predvsem, da izpopolnite sami sebe, da se s svojim življenjem dvignete na višjo stopinjo, tedaj boste tudi to razumeli. Najboljša apologija krščanskih нравnih resnic je vzvišenost, ki jo čuti človek, če se sam ravna po teh resnicah.

O pomožnih šolah za duševno in telesno bolne je rekel dvorni svetnik Willmann, da so te šole visoke šole potrpežljivosti. Če se polasti vzgojitelja nepotrpežljivost, naj se zamisli v tako pomožno šolo, in vrnil se mu bo dušni mir. Udeležniki pedagoškega tečaja so imeli dovolj priložnosti, da so se sami prepričali, kako trudapolno je vzgojno delo po zavodih za duševno zaostale, pa koliko lepil uspehov vendar dosežejo vzgojitelji, in sicer predvsem z vztrajno potrpežljivostjo. In če bi tudi udeležniki pedagoškega tečaja od vseh lepil predavanj ne imeli nobene koristi, dovolj je, če so vzeli z Monakovega seboj sklep, da hočejo tudi oni vsak pri svojem, čeprav včasih težavnem vzgojnem delu delati vztrajno in potrpežljivo.

Čuvaj nedolžnost mladine!

(Konec.)

Ni pa greh, če silijo v glavo nespodobne misli in predstave, ki se jih braniš in jih nimaš rad. Take misli človeka večkrat nadlegujejo, in se jih ne more popolnoma ubraniti, kakor se ne more iznebiti nadležne muhe, ki tišči vanj. Tudi ni grešno, če slučajno oko pade na kaj nečistega in nedostojnega, pa se urno okreneš, ali oči proč obrneš, da se ne vzbudi hudo poželenje. Če nočeš, te nobena stvar ne bo onečistila, kakor n. pr. blato ne umaže solnčnih žarkov, ki padajo nanj.

Zakaj se moramo varovati nečistosti? Povdarjam posebno dva vzroka. Nečistost je nekaj sramotnega in poniževalnega za človeka, in čez vse škodljiva. Da vam to pojasnim, hočem povedati kratko zgodbico.

O času Jezusovem je živel mož, ki je bil obseden, to se pravi: Mož je bil v oblasti hudobnega duha, da je le to govoril in delal, kar mu je dovolil satan. Ta mož ni bival pri drugih ljudeh, ampak v neki duplini. Bil je zelo nevaren, kajti hudobni duh je tako vplival nanj, da je besnel in divjal, ter so ga morali zvezati z verigami. Strašno ga je bilo videti, ko je divjal, kričal, ko se je s kamenjem tolkel po glavi in po prsih in se tako ranil. Poleg tega ga je hudobni duh naučil, da je bil tudi nesramen in se je razgalil. Fuj, so govorili dostojni in sramežljivi ljudje ter so se ga ogibali rekoč: Ta človek je satan v človeški podobi.

Ko je prišel v tisti kraj Jezus, mu je pritekkel ta nesrečnež nasproti, je padel na koleni in rekel: »Ti si Sin božji, rotim te pri Bogu, ne muči in ne nadleguj me!« Jezus pa je rekel: »Poiđi proč od tega človeka, nečisti duh!« Ta je odgovoril: »Ne izganjaj nas iz te okolice, ampak pošlji nas v svinje, da vanje gremo.« Jezus jim je dovolil. Nečisti duhovi so šli iz obsedenca, pa so se spustili v svinje; svinje pa so se z veliko močjo zagnale v morje in so potonile. (Mark. V. 2—13.)

Ta zgodba sicer ni lepa, pa je resnična, ki nas uči, kako grda in gnusobna je nečistost. Ali ni omenjeni obsedenec, ki je brez obleke letal okoli, podoba človeka, ki očitno ali pa skrivno počenja grde, nečiste reči? Ta nesrečnež, ki si je s kamenjem delal rane na glavi in na prsih, — ali ni podoba človeka, ki se navadi nečistih grehov in si škoduje na duši in na telesu: Na telesu, ker si nakoplje razne, še celo neozdravljive bolezni, na duši, ker živi vedno v smrtnem grehu in bo pogubljen, če se pravočasno ne poboljša, kajti tako pravi sv. pismo: »Noben prešestnik ali nečistnik nima deleža v kraljestvu Kristusovem in božjem.« (Ef. V. 5.)

Gotovo bodete sedaj, dragi otroci, vprašali: Če je tako, kaj pa naj storimo, da se bomo obvarovali pred tem grdím grehom? Katekizem vam tudi na to vprašanje točno odgovarja.

Nekaj se ogibati, nekaj storiti.

Kaj človeka zapelje v nečistost? V nečistost zapeljuje:

1. Slaba tovarišija, to je taki tovariši ali tovarišice, ki počenjajo nečisto in niso sramežljivi. Povejte, ali bodo ostala jabolka v posodi dolgo časa lepa neomadeževana in zdrava, če je vmes eno gnilo jabolko? Znani pregovor pravi: »Povej mi, s kom se pečaš, in povedati ti hočem, kdo si (kakšen si).«

2. Nenravne knjige. Ali ste že videli, kako je vrtnica, ki je bila lepa, čvrsta in se je krasno razevitala — naenkrat ovenela? Razjedajoč črviček je oglodal korenino, pa se je roža posušila. Tako se godi tistim, ki berejo spise in knjige, v katerih se nečedne reči popisujejo, ali pa prepisujejo pesmi, ki so nesramne in grde. Take knjige in pesmi so strup za dušo.

3. Tudi se dobe ljudje, ki so tako brez sramu, da izvršujejo, slikajo podobne, ki pred očujejo nagoto, in dražijo k poželjivosti. Kdor take podobe z radovednostjo in nalašč pogleda, se postavi v nevarnost, da smrtno greši. Človek mora dandanes biti res vedno na straži. Toda, komur je mar, da si ohrani čisto srce, bo rekel: »Saj ni, da bi moral vsako reč videti, zakaj mi je pa Bog dal zaklopnice — trepalnice — pri očeh, da jih lahko zaprem in zavarujem srce, kadar preti nevarnost!«

4. Lenoba je vseh grdob grdoba, veli pregovor, posebno pa je začetek in vzrok nečistosti. Satan skuša in zapeljuje samo tistega, ki se vdaja lenobi in brezdelju. Studenček, ki brzi po pečini od kamenčka do kamenčka, ohrani čisto in čvrsto vodo; ko pa dospe v kotlino in počiva — se njegova voda usmraadi in postane bivališče nesnage in golazni. Tako je tudi s človekom, ki ne dela, ki lenari. Kdor čez dan pridno dela, nima časa za nepotrebne in grešne stvari, zvečer pa je truden in sladko zaspi ter se zjutraj okrepčan poda zopet zgodaj na delo.

5. Nezmernost v pijači. V vinu je pohotnost (nesramnost), pravi sv. pismo. Vsled uživanja opojnih pijač izgubi človek razum, pa tudi trdnost in močatost, da bi se mogel varovati nečistih grehov ter postane v tem oziru podoben živali. (O škodljivem vplivu alkohola se lahko pri tej priliki še marsikaj pove.)

6. Ples in gledišča. O plesu govori cerkveni učenik: Plesišča so napolnjena s satani. Sv. Frančišek Sal. pravi: »Najboljši ples ni nič vreden. Kdor noče, da ne bo šel vanj nečisti duh, naj še ne gleda ne, kako se pleše.«

Kaj naj storimo, da si ohranimo čistost?

Če se varujemo nevarnosti, ki zapeljejo v grde pregrehe, smo že nekaj storili, da se ne vzbudi poželjivost, ki tli v človeškem srcu od Adamovih časov. Ker pa nagon k grehu ne prihaja le od zunaj, ampak imamo kač greha tudi v sebi, zato moramo rabiti tudi pripomočke, da moremo krotiti poželjivost. In kateri so taki pripomočki?

i. Molitev. Molitev bo gotovo pomagala. Ali mislite, da ljubi Bog, da ljuba Mati božja, da sv. angel varih ne pomaga, ako molimo? Ali nam ni Jezus zagotovil: Prosite in boste prejeli? Ali nas je Jezus učil

zato moliti: »Ne vpelji me v skušnjavo,« da bi nas potem v skušnjavi zapustil?

2. Ako z molitvijo združujemo tudi večkratno prejemanje sv. zakramentov, potem bomo nečistega duha v srcu popolnoma zadušili. Čujte, kako je ravnal neki mladenič po nasvetu sv. Bernarda! Nekemu mladeniču je prišel v navado grd greh. Spovedal se je sv. Bernardu, ki mu je rekel: Zdrži se vsaj tri dni na čast sv. Trojici, potem pa pridi zopet. Prišel je in ni se ta čas nič pregrešil. Zdaj veli sv. Bernard: Zdrži se zopet tri dni na čast Materi božji! Čez tri dni je prišel zopet k spovednici, ne da bi bil padel v grešno navado. — Še enkrat mu ukaže spovednik, naj se zdrži greha tri dni na čast sv. angelu varihu. In zdaj je bil mladenič ozdravljen. Kar je njemu pomagalo, to bo brez dvoma pomagalo vsakemu grešniku, če ima le dobro voljo.

Misel na božjo pričujočnost. Ko je egiptovski Jožef bil v nevarnosti in ga je zapeljavala hudobna žena Putifarjeva, — je bila prva njegova misel ta-le: »Kako bi mogel tako velik greh storiti vpričo Boga, ki me vidi!?« Misel: Bog me vidi! ga je preplašila in odvrnila od greha. In vi otroci, ne pozabite, kar ste se učili že v prvem razredu:

Bog vse vidi, Bog vse ve,
greh se delati ne sme!

O b s k l e p u : Katero čednost zapoveduje Bog v 6. in 9. zapovedi? Kdo je najlepši zgled čistosti? — Kaj prepoveduje Bog v 6. . . . v 9. zapovedi? — Zakaj se tako zelo varujemo greha nečistosti? — Česa naj se ogiblujemo? — Kaj naj storimo?

V z d i h l j a j : O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo. (100 dni odpustka.)

Sv. Alojzij, prosi za nas!

A. Č.

Katehet in njegovo delovanje na slovenskih ljudskih šolah.

Predaval katehet in spiritual Ign. Nadrah o priliki hrvatsko-slovenskega pedagoško-katehetskega tečaja v Spljetu.* — (Dalje)

Bogoslužne vaje, prejetanje svetih zakramentov in šolski molitvenik.

Važna dolžnost katehetova je tudi to, da navadi svoje učence, udeleževati se spodobno in pobožno javne službe božje. Tudi ni mogoče človeka dobro vzgojiti brez nadnaravnih pripomočkov. Zato jih mora navajati k temu, da bodo vredno prejemali svete zakramente.

* Ko sem sestavljal referat, mi ni bilo znano, da je za goriško nadškofijo l. 1899. bil ukazani nov učni red, v katerem se določuje katekizmovs tvarina za posamezne razrede. Za vse drugo veljajo prejšnje določbe. Katekizmovs tvarina je torej sedaj

Skupnih šolarskih maš ob nedeljah in praznikih, ki bi bile samo za šolarje, ni menda nikjer na Slovenskem. Morda bi se bile že vpeljale, pa manjka ponekodi duhovnikov, po nekodi pa prostora. V nekem oziru je bolje, da jih ni, ker se tako otroci navadijo, udeleževati se župne službe božje in imajo tako že z mladega neko zvezo s svojo župno duhovščino tudi tam, kjer katehet ni župnik ali kaplan. Državna postava seveda katehetu ne podaja nobenih sredstev, s katerimi bi mogel prisiliti učence, da bi izpolnjevali drugo cerkveno zapoved. Ko bi bila vpeljana šolska maša ob nedeljah in praznikih, bi jih tudi državna oblast silila k sveti maši in učitelji bi morali skrbeti za red pri službi božji.

Samo v tržaški in lavantinski škofiji je menda drugače. Prijatelj mi je pisal, da so v tržaški škofiji — izvzemši Trst — otroci dolžni hoditi k nedeljski službi božji, in da jih morajo učitelji nadzorovati. Nekaj podobnega je ukazano tudi v lavantinski škofiji. (Vide ondodni cerkveni uradni list iz leta 1895.)

V starih časih so hodili šolarji vsak dan skupno k sveti maši. Sedaj sta dva dneva v tednu določena za šolsko mašo, pa še ta dva samo v gorkejših mesecih šolskega leta. Večinoma pa kranjske ljudske šole sploh nimajo šolske maše ob delavnikih, in še kjer je, bi jo učitelji radi odpravili.

V lavantinski škofiji je dvakratna maša na teden ukazana v soglasju z deželnim šolskim svetom. Tudi v goriški škofiji je dvakrat na teden šolska maša.

takole razdeljena. Za I. razred približno tisto, kar je bilo prej; dostavi se pa nekaj vprašanj Malega Katekizma. V II. razredu I. in v III. razredu ostala štiri poglavja Malega Katekizma. V IV. razredu 1. in 3., v V. razredu 2., 4. in 5. poglavje Velikega Katekizma, izpustivši vprašanja z zvezdicami. V VI. razredu 1., 2. in 3., v VII. razredu 4. in v VIII. razredu 5. poglavje Velikega Katekizma z vsemi vprašanji.

* Pred kratkim so dobili lavantinski duhovniki od svojega škofijstva v presojo nov učni načrt za petrazredno ljudsko šolo. Na desni polovici polje je tiskan načrt, leva polovica pa je prazna za opazke. Prvemu in drugemu razredu je odmenjena bistveno ista tvarina, kakor v ljubljanski škofiji. Za III. razred sta učni knjigi Mali Katekizem in Male zgodbe Panholzer-Kociperjeve. Učna tvarina: 1., 2. in 3. poglavje Katekizma in, če potrebno, tudi nauk za sv. birmo in prvo spoved. — IV. r.: Srednji Katekizem in večja izdaja zgodb (Panholzer); 1. in 4. poglavje Katekizma. Liturgični nauki ob primernih prilikah in časih. — V. razred: Učni knjigi, kakor v IV. razredu; 2., 3. in 5. poglavje. Liturgika, kakor v IV. razredu. — Na koncu načrta je kratko naznanjeno, kako naj se obdelava tvarina na eno-, dvo-, tri-, štiri- in šestrazrednici. — V prvem in drugem razredu je pouk, kakor pravi načrt, historičen, v naslednjih razredih pa zgodbe niso samostojen predmet, ampak se rabijo le za pojasnjevanje katekizmovih naukov. — V tem oziru je načrt vreden vse hvale, da določa le toliko tvarine za en razred, kolikor je je mogoče pošteno obdelati. Seveda ima tudi svoje hibe. Kaj bo pa s tistimi učenci, ki zastanejo in ne pridejo v 5. razred, morda niti v 4. razred ne? Ali bi ne bilo bolje, ko bi se tvarina razdelila tako, kakor sem predlagal v svojem referatu o razdelitvi tvarine? In če ostane razdelitev lavantinskega načrta, bi bilo pač dobro, ko bi se tvarina četrtega razreda ponovila v petem razredu. Tudi se mi ne zdi prav, da se je gospodom katehetom za presojo določil le kratek čas. Pravo sodbo bi mogli o načrtu izreči šele tedaj, ko bi ga eno leto v šoli poskusili. Imeti bi moral načrt svoj »Probejahr«. In ko bi ga eno leto dejali na poskušnjo, bi vsak katehet k temu načrtu sestavil tudi podrobni načrt, ki ga lavantinska škofija doslej še nima.

Poročevavec.

Pred leti so se ljudske šole udeleževale tudi raznih procesij in drugih pobožnosti. Sedaj se udeležujejo oficijelno le procesije sv. Rešnjega Telesa.

Glede na prejetanje svetih zakramentov ima ljubljanska škofija natančna določila. (Synodus dioeciesana, 1903.)

O prvi spovedi: »Prohibemus ne prima parvulorum confessio ultra nonum aetatis annum differatur, nisi adsint causae valde graves Completus annus septimus vel octavus erit tempus aptum primae confessionis.« (L. c. n. 24.)

O prvem svetem obhajilu: »Prima communio non differatur ultra duodecimum annum, nisi adsint causae gravissimae Valde autem desideramus, ut parvuli statim primo vel saltem secundo anno post primam confessionem ad primam quoque communionem praeparentur et admittantur.« (L. c. 27.)

Za sveto birmo: »Ultra decimum vel decimum quartum annum receptio huius sacramenti ne differatur.« (L. c. 293.) Ko otroci spolnijo sedmo leto, so godni za sveto birmo.

Škofijska postava tudi natančno določuje, kako naj se praznuje prvo sveto obhajilo. Praznuje se zelo slovesno; poleg dopoldanske slavnosti morajo biti popoldne slovesne litanije, pri katerih se prvoobhajanci s posebno formulo posvete Materi Božji. Po prvem obhajilu naj bi otroci hodili vsak mesec k spovedi in svetemu obhajilu, kar se po več krajih tudi godi. Proste dni za prejem svetih zakramentov dovoljuje državna postava samo trikrat na leto.

V tržaški škofiji je določeno, naj se spuste vsi otroci tretjega razreda k prvi spovedi, in sicer o velikonočnem času, v četrtem in petem razredu pa k prvemu sv. obhajilu, posebno, če so že dopolnili 12. leto. Zapovedano je tudi, naj se prvo sveto obhajilo obhaja slovesno, in da naj otroci pridejo tudi popoldne v cerkev, kjer se jim da blagoslov z Najsvetejšim. Otroci, ki so že opravili prvo spoved, oziroma prejeli prvo sveto obhajilo, morajo trikrat na leto pristopiti k svetim zakramentom.

V lav. škofiji določa škofijska sinoda l. 1903: »Animarum pastor infantes ad primam confessionem instruat, cum tertio vel quarto anno scholam frequentent, ad primam autem communionem quinto vel sexto anno scholas visitantes, ita tamen, ne sint minus quam decem, nec plus quam duodecim annos nati.« — Z odlokom z dne 26. marca 1885. ukazuje lavantinski ordinarijat, naj učenci prejemajo svete zakramente štirikrat na leto. Izreka se želja, da bi jih prejeli petkrat.

Za goriško nadškofijo velja tale določba: »Quod primam s. confessionem et communionem attinet, scholares ad illam regulariter 3. vel 4. anno scholastico admittantur, ad hanc vero 4 vel 5. anno.« (V. Fol. Eccl., 1899., VII., 34.)

Določilo pušča — kakor je videti — veroučiteljem goriškim precejšnjo prostost, dasi je četrto leto šolskega obiska malo kasno za prvo spoved.

Za krško škofijo ne vem nič gotovega. V učnem načrtu, ki ga rabijo sedaj v semenišču v Celovcu, je za prvo spoved določen četrta in za prvo obhajilo peti razred.

Kakor se zahteva od učencev, da imajo vsi isto učno knjigo, tako je vsaj zelo koristno, če ne naravnost potrebno, da imajo vsi isti molitvenik. Saj mora katehet otroke naučiti, kako naj rabijo molitvenik pri sv. maši in pri prejemanju svetih zakramentov; tudi je dobro, da otroci pri sveti maši ali pred obhajilom in po obhajilu skupno molijo. Kako bi bilo to mogoče brez skupnega molitvenika? Za šolski molitvenik pa ne more služiti katerikoli molitvenik. Da ga morejo rabiti šolarji, se mora naslanjati na katekizem in na obredne knjige; spisan mora biti za šolarje, pa vendar tako, da ga morejo rabiti tudi pozneje, ko izstopijo iz šole.

V lavantinski škofiji so že pred več leti začeli rabiti šolski molitvenik. Že leta 1846. je škof Slomšek izdal »Sveto opravilo za šolarje«, prav lično molitveno knjižico, ki je doživela šest izdaj. Kot sedmo izdajo pa je priredil župnik Jožef Čede popolnoma nov molitvenik za šolsko mladino v soglasju z molitvenikom, ki ga rabijo ljudske šole na Kranjskem. Ta izdaja je izvrstna, samo preobširna in predraga za šolarje. Zato se je bolj razširila dr. Somrekova knjižica »Otroški prijatelj«, ki je majhna, lična in po ceni ter ima tudi note. Ta knjižica je doživela v kratkem času že tretjo ali četrto izdajo.

Na Kranjskem so se ljubljanski katehetje dali časa posvetovati o šolskem molitveniku. Slednjič se je vsa reč izročila profesorju dr. Pečjaku, ki je sestavil tak molitvenik v dveh izdajah. Manjša izdaja (»Šolski molitvenik«) ima vse najpotrebnejše molitve, večja izdaja (»Večno življenje«) ima poleg vsebine manjšega molitvenika še druge molitve in kratko razlago cerkvenega leta. Oba molitvenika izvrstno služita svojemu namenu in na Kranjskem sta že splošno vpeljana. Ker so se v zadnjem času škofje slovenskih škofij zedinili v tem, da naj imajo slovenske obredne molitve po vsej Sloveniji isto besedilo, in je to besedilo tudi že določeno in sprejeto v šolski molitvenik, bi se ta molitvenik prav lahko rabil po vseh slovenskih ljudskih in srednjih šolah.*

Velikega vzgojnega pomena je tudi cerkveno petje pri šolskih mašah in cerkvenih slovesnostih. Slovenski narod rad poje in ina veliko množico lepih narodnih pesmi. Zato tudi rada prepeva naša šolska mladina pri službi božji. Uče jo peti učitelji in učiteljice. Jako dobro jim služi pri tem »Ljudska pesmarica«, zbirka pobožnih pesmi z napevi, ki jo je uredil s

* »Šolski molitvenik« in katekizem, ki vsebujeta enotne molitve, odobrene za vse slovenske škofije, imata tudi ta namen, da bi se v resnici dosegla enotnost vsaj v najbistvenejših molitvah in vsaj pri šolski mladini, — starejši se težje privadijo novim oblikam in pravilni izgovorjavi. Pogrešamo pa še zdaj marsikje to enotnost. Ponaјveč silšimo še vedno, n. pr. pri »Očenašu« moliti: »in nam odpusti naše dolge . . .«, namesto »In odpusti nam . . .«. Pravitako: »in nas ne vpelji v skušnjavo . . .« mesto »in ne vpelji nas . . .«

Vemo, da je to malenkost; toda če se hoče doseči lepa, enotna skupna molitev, treba je, da soglašajo otroci v vsem do pičice.

sodelovanjem prof. dr. Pečjaka Fr. Sal. Spindler, duhovnik lavantinske škofije (Ljubljana, 1904.). S tem se tudi veliko stori za ljudsko petje v cerkvi. Ko slišijo peti otroke, dobe pogum tudi odrasli, in tako vse ljudstvo lepo ubrano poje pri službi božji.

Tudi po drugih slovenskih škofijah se goji v šoli cerkvena pesem. V lavantinski škofiji rabijo za cerkveno petje dr. Somrekovo knjižico »Otroški prijatelj«.

(Konec prih.)

Katehetski vestnik.

Drugi občni zbor „Društva slovenskih katehetov“.

Po mnenju nekaterih katehetov naj bi se o stvareh, kakor je občni zbor, ne pisalo v glasilu, češ, toli stanovskega ponosa bi moral pa že imeti vsak član, da bi se vsaj občnemu zboru brez važnega vzroka ne odtegnil osobito, če se z občnim zborom strne tako praktično-zanimiva in potrebna vprizoritev, kot je nastop v šoli. Tudi se marsikdo ne potrudi k zborovanju z enostavnim izgovorom: Saj bom bral poročilo v listu, kaj bi si delal stroške!

Toda neprijetno dejstvo je tu, da je bila udeležba pri zadnjem občnem zboru nepričakovano pičila. Priznamo, da čas za nekatere gospode res ni bil priličen; toda če pomislimo, da šteje naše društvo točasno 355 članov, od katerih je bilo skupno pri dopoldanskem in popoldanskem nastopu navzočih komaj čez 30, — potem se ne moremo ponašati s hvalevredno vnemo. Z ozirom na nepovoljno udeležbo hočemo natančneje poročati, kako je potekel sicer zanimivi spored občnega zbora.

Da bi privabili temveč udeležencev, smo naprosili za shod in za nastop šolske prostore in dvorano v Lichtenturničnem zavodu v Ljubljani, kjer so se navzoči laliko prepričali, kako plodonosno delujejo ondodne čč. sestre-učiteljice.

G. predsednik kanonik A. Kržič pozdravi iskreno zborovalce ter nadaljuje nekako tako-le:

Sedanji čas je čas združevanja, čas društev, družb in bratovščin. Zdi se mi, da je tu nastala že neka konkurenca, ki kolikortoliko omejuje nekatera društva. Zlasti bi utegnil kdo misliti, da je D. S.

K. manjše veljave, češ, čemu je pač treba za poučevanje otrok tolikega dela in pripravljanja? To se zgodi mimogredé. Posvečujmo svoje moči imenitnejšim in nujnejšim rečem!

Najmilejše, kar morem odgovoriti takemu ugovoru, je: »Eno je treba storiti, a drugega ne opustiti!« Vendar nam kaže cerkvena zgodovina in resen preudarek, da se mora šteti kateheza med najimenitnejše posle katoliškega duhovnika, da torej D. S. K. ni tako nepotrebno, marveč eminentne važnosti. Že v začetku krščanstva je bila kateheza v katehumenatu prvi pogoj za vzprejem v sv. cerkev. Saj tudi naši četverci evangeliji niso nič drugega, nego prelepe klasične kateheze za odrasle katehume: sv. Matej jih je uravnal po zahtevah judovstva, sv. Marka in Luka pa po potrebah poganstva, sv. Janez pa je marsikaj izpopolnil in se posebej oziral na časovne potrebe, ker je takrat že nastopil brezbožni Cerint. In ko se je krščanstvo začelo tudi v znanstveni izoliki kosati s pogansko učenostjo, so ravno takozvane katehetske šole prevzele to vzvišeno nalogo. Bile so to šole za krščansko inteligenco in so tekmovalle z najboljšimi poganskimi šolami zlasti v Aleksandriji.

Ko se je v poznejših časih razvilo redno šolstvo za otroke, je bila kateheza v premnogih šolah edini predmet, drugod pa vsaj prvi in najimenitnejši, tudi celo po univerzah, kjer so bili redovniki najslavnejši profesorji. Bili so kraji, in morda so še zdaj kje, kjer so bivali ali bivajo analfabeti, t. j. ljudje brez svetnega pouka; a brez verouka

ni nikjer, kjer deluje katoliški duhovnik. Znano je, kako so tudi v novejših časih papeži in škofje poudarjali potrebo temeljitega katehezovanja. Temeljitega poučevanja pa ni brez temeljite priprave. Pa ne le z ozirom na predmet, marveč tudi z ozirom na primerno metodo se opazuje pri vseh boljših katehetih vseh časov izredno velika skrb. Samoposebi je umevno, da so se ozirali tudi na pridobitve svetnih pedagogov svojega časa; vendar so si mnogi znali tudi samostojno poiskati dobra pota. Nekaj posebnega je n. pr. to-le: Kolikokrat v teku stoletij so se že premenjavala metodiška pravila, in vendar tudi merodajni metodiki sedanjega časa priznavajo, da je bila metoda, ki jo je rabil in priporočal pri verouku sv. Avguštin, popolnoma pravilna in psihološko utemeljena. Obnovil jo je bivši ljubljanski škof Gruber. In glejte, tudi takozvana »nova« katehetska metoda ni tako nova, kot se je bilo v začetku razglasilo, ko je dokazano, da se bistveno ne loči od Gruberjeve. V 18. stoletju, v takozvanem pedagoškem stoletju, je duh časa tudi katehete nekoliko zavel na stranska pota racionalistiško-hevističnega sokratovanja; pa so pametni katehete kmalu prihiteli s potrebno korekturo.

V novejši dobi se je pojavil na pedagoškem polju velik prevrat. Resni katehete ga ne morejo in ne smejo prezreti. Kar je pametnega in dobrega radi vzprejemamo tudi od nasprotnikov. Saj mi katoličani imamo to prednost, da poleg nadnaravnih pomočkov s pridom rabimo tudi naravne.

Pa prav ob takem napredovanju se je pokazalo, kako zelo so potrebna katehetska društva. Brez teh bi morda nekateri katehete niti ne opazili, da napredujemo, češ, da je še zmerom vse pri starem. Drugi bi pa, ko bi hodili posamič, preveč hiteli; društvo jih ohrani na pravem tiru in v zmernem tempu. To se je zlasti pokazalo v jako delavnem monakovskem K. D. Posamezni so v začetku kar stikoma hiteli za svetnimi pedagogi, zlasti za voditeljem Herbartom; drugi so začeli tupatam ugovarjati in društvo si je zgradilo lepo pot, ki je v mnogih rečeh popolnoma različna od prvotne. Da, že tega si ne upajo več tako odločno trditi, da je njih pot čisto nova, ker se je — kakor sem že poprej omenil — dokazalo, da je slavni katehet

Gruber hodil skoro isto pot, in že sveti Avguštin je imel isto smer. Saj si še pri našem slovenskem društvu pridemo semtertja kaj navzkriž. Po živahni debati ima navadno obojna stran dobiček: oni, ki je trdil kaj posebnega, izprevidi v koliko je njegovo stališče opravičeno, drugi pa dobé ob tem marsikatero novo misel, ki jim morda utrdi, ali pa popravi prejšnje nazore in izpopolnjuje prakso.

Dosegli bomo gotovo tudi mi lepe uspehe, ako bomo skupno delovali. Poleg koristi skupnega delovanja pa pričakujem od društva še neko drugo večjo korist, namreč nekoliko več katehetskega ognja, ki se pri nas — le odkritosrčni bodimo — še precej pogreša. In današnji naš sestanek ne bode brez koristi, ako vsaj to dosežemo, da se med seboj nekoliko ogrejemo za svoje preimenitno delo. Nekaj bo v to pomaglo že precej ugodno poročilo o dosedanem delovanju; še več pa pričakujem od prihodnjega delovanja, o katerem je še posebna diskusija na dnevnem redu.

Poročilo tajnika kat. Čadeža.

Naloga tajnikova je, da poda sliko o društvenem delovanju, o društvenih uspehih, oziroma neuspehih. Nimam vzroka in namena, da bi pretiral s hvalo, ali da bi po srednješolski maniri razblinjeval, kar smo že dobrega dosegli. Toliko lahko in z mirno vestjo trdim, da smo se v dobrem letu obstoja po možnosti trudili, da smo skušali pokazati, kako potrebno je bilo naše društvo. Navadno se pri takih in enakih društvih začne z velikim hrupom, nadaljuje pa se bolj ponižno, večkrat se pa tudi kmalu klavrno konča. Upamo, da pri nas ne bo tako. Začeli smo s pogumom in z žilavostjo; drevesce, ki smo je zasadili z upravičenim upanjem, da bo donašalo obilo sadu nam in slovenskemu ljudstvu, hočemo negovati tudi nadalje z vso skrbjo!

Res, da katehetskega društva doslej še niso zadosti vpoštevali in cenili vsi duhovniki, nekoliko, ker so preobloženi z drugim delom v drugih društvih, nekoliko pa, ker se niso seznanili z vzvišenim namenom, ker ne uvažujejo potrebe tega društva. Marsikdo bi drugače sodil o katehetskem društvu, če bi zaresno pomislil in odgovoril na vprašanje: Katero opravilo je bilo vselej in je osobito še danes najvitalnejšega po-

mena v delokrogu duhovnikovem? Ali ne pouk malih v verskih resnicah?!

Izgovarjajo se: »Saj od katehetskega društva nimam nobenih koristi, ker se ne morem udeleževati shodov...«

Nekoliko je ta ugovor res upravičen; toda vsaj deloma nadomestuje ta nedostatek naše glasilo »Slovenski Učitelj«, ki bo tembolj zanimiv in temboljši učitelj katehetom, čim več nas bo, čim živahnije bo društveno delovanje.

Sicer pa se hočemo danes porazgovoriti, kako poživiti in razširiti društveni delokrog.

Pa navsezadnje! Če bi posamezniki tudi res ne imeli posebnega prida od društva... Koliko reči, koliko organizacij in društev podpiramo, ker so dobra in potrebna, zakaj bi pa tega ne, ker je strokovno in stanovsko, zraven pa prepotrebno!?

Priznati moramo, da se je zanimanje za katehezo izdatno vzbudilo po naši škofiji, odkar deluje D. S. K. Iz škofijskega poročila o delovanju mesečnih konferenc je razvidno, da so se vprašanja, tičeča se kateheze, obravnavala desetkrat. Razmerno ne preveč, a vendar nekaj.

Če pomislimo, da šteje naše društvo tečasnih 355 članov, moramo biti popolnoma zadovoljni, kajti tako številno razmeroma ni doslej še nobeno slično društvo. Z ozirom na število bi seveda bilo pričakovati več delavnosti. Kako to doseči, bodi skrb današnjega občnega zbora.

Število članov bo najbrže prej nezadovolno, nego rastle; kajti za dejanskega člana štejemo tiste katehete, ki poravnajo vsaj letno članarino. Zapiše se v društvo marsikdo, z vplačevanjem je pa, kakor izkušnja uči, težava. Doslej je za tekoče leto plačalo 230 rednih članov in 10 ustanovnikov, skupno torej 240 članov. Tajnik bo zadovoljen, če bo pri tem številu ostalo.

Med zgoraj imenovanimi 355 člani je všteti tudi 26 goriških gospodov, ki še doslej niso imeli ustanovnega shoda za osnovanje ondotne podružnice, dasi smo poskrbeli, da jim je tržaško namestništvo potrdilo ponekoliko izpremenjena pravila našega društva. Naprosili smo vnetega g. dr. Srebrnič, naj bi blagovolil prevzeti ustanovitev in vodstvo goriške podružnice, toda dobili smo odgovor, da ima toliko posla, da bi nikdar ne mogel dobiti potrebnega časa

in nikdar zbrati one pozornosti, ki je potrebna za uspešno vodstvo takega društva. Tudi drugi gospodje, ki imajo stik s šolo, so preobloženi z delom. Dr. Srebrnič dostavlja: »Žal mi je, da moram tako poročati. Misel je tako lepa, nje realiziranje tako potrebno in tako koristno. Za zdaj ni moža, ki bi imel toliko časa in ki bi bil v takih razmerah, da bi nje realiziranje mogel vesti k življenju, k uspehom...« Ker je goriški nadškof sam vnet za katehezo v šoli, pričakujemo lahko, da bo goriška podružnica v bližnji bodočnosti vendarle začela delovati.

Dolžnost mi je, da izpregovorim tudi o skupnem glasilu. »Slovenski Učitelj« bi izhajal, ako bi vsi naročniki storili vestno dolžnost. Vseh odjemalcev je nekaj čez 800. Pravega računa ni lahko podati vsled nerednega plačevanja. — Povdarjam, da se je od zadnjega leta vse podražilo. List ima več gradiva; oskrbeli smo mu ovitek; sešit je z žico, kar poprej ni bilo. Stroški so se torej namnožili. Radi bi dali tudi kaj nagrade sotrudnikom, če bi bilo možno, — vsaj gospodje učitelji - sotrudniki se priporočajo. Razvidno, da bo treba še agitirati, osobito med izvenkranjskimi slovenskimi kateheti in učitelji, da kolikormoč poskoči število naročnikov. Ob novem letu smo storili, kar se je dalo, toda iz obmejnih krajev se je list pridno vračal. Zdi se mi tudi, da so mlajši gospodje v naši škofiji bolj tuji napram našemu listu.

»D. S. K.« je imelo v preteklem šolskem letu devet sestankov. Poročila o vseh shodih je donášal »Sl. Učitelj«, zato tukaj ne bom navajal podrobnosti. Omenjam posebej, da bo društvo priredilo podrobni učni načrt za vse kategorije šol; začetek je že storjen.

Nemale važnosti za katehetski razvoj je tudi dejstvo, da smo stopili v ožji stik s hrvaškim katehetskim društvom. Pri vseh važnejših katehetskih prireditvah bomo nastopali skupno s Hrvati. Prvi sad omenjene zveze je bil letošnji »Hrvaško - slovenski pedagoško - katehetski tečaj« v Spletu. Člani našega društva smo bili ondi častno zastopani. Bilo nas je 12. Govornik g. J. Nadrah je častno rešil svojo nalogo. Njegov referat prinaša tudi »Krščanska škola«, pa bo tudi ponatisnjen v skupnem poročilu.

Ni treba posebej naglašati, da je »D. S. K.« tudi sicer vršilo svojo dolžnost,

Obračali smo se v raznih zadevah na višjo šolsko oblast. Vložili smo prošnjo, da se dovoli za slovesnost prvega svetega obhajila prost dan in da se cerkvene svečanosti udeleže vsi učenci posameznih šol. Zaenkrat nismo bili uslišani, pa bomo z enako prošnjo še prišli prilično na dan. — Oglasili smo se tudi v zadevi slovenskega kateheta na gimnaziji z nemškim učnim jezikom. — Da smo zahtevali regulacijo plač, je itak

umevno. — Zadnja prošnja, ki smo jo poslali v tej dobi na c. kr. deželni šolski svet, zahteva, da se osnuje v Ljubljani pomožna šola za duševno zaostale otroke. Ta šola naj bi bila dostopna tudi otrokom z dežele.

Sklepam poročilo želeč, da bi današnji občini zbor nanovo zanetil v nemo za katehezo zlasti pri onih, ki so doslej podcenjevali prevažno katehetsko delo. (Konec prih.)

Katehetsko gibanje.

Konferenca »Društva slovenskih katehetov« (11 po številu) je imela nalogo sestaviti podrobni načrt za 4. razred ljudskih šol. Referent g. Mlakar je skrbno sestavil snov iz verouka in zgodb sv. pisma, v kolikor bi jo bilo moč po njegovi sodbi obravnavati. Težkoče so se pokazale zlasti v tem, kako primerno združiti oba predmeta, da se obvlada vsa tvarina v tako pičlih urah, ki so na razpolago katehetu. Svetovalo se je to in ono; predlog, naj bi se katekizem v 4. in 5. razredu delil, se je soglasno zavrgel. Katekizem naj se jemlje v celem obsegu s potrebno poglobitvijo pri tistih oddelkih, ki so bolj važni in potrebni. — Kentroverza je nastala tudi glede vprašanja, ali naj se spored katekizma ohrani tak, kakršen je, ali pa se sme izpremeniti. Znano je namreč, da nekateri zelo sloveči katehetje začno razlagati najprej stvarjenje, potem preidejo šele na lastnosti božje; ko dovrše apostolsko vero, se izlahka razvije pojem vere. Dasi je ta razvoj čisto naraven in logičen, vendar se se posamezni gospodje protivili.

Sprožila se je tudi misel, je-li kaže, da bi se vprašanja iz katekizma, ki so zelo težko stilizirana, pri konferencah preustrojila in oblekla v domačo, umljivo obliko. V izdelanem podrobnem načrtu bi se potem pripisalo tozadevno pojasnilo za katehete.

Načrt še ni dovršen. Delo bomo nadaljevali dne 13. jan. prihodnjega leta ter prosimo, da bi se takratne konference udeležili vsaj tisti gospodje katehetje, ki poučujejo na štiri- ali petrazrednicah.

Enajsti ustanovnik »Društva slovenskih katehetov« je postal vlč. g. Frančišek Schweiger, dekan v Leskovcu. Od-

bor se vnetemu gospodu prijatelju katehetov iskreno zahvaljuje za izkazano naklonjenost in za poslanih 50 K. Ob enem čuti prijetno dolžnost, da mu kot novemu vitezu Franc Jožefovega reda, odkrito čestita. Na mnoga leta!

Za poverjenike »Društva slovenskih katehetov« so se na zadnjem občnem zboru naprosili sledeči p. n. gospodje veroučitelji:

Dekanija Ljubljana (okolica): V. Zabret, župnik v Št. Vidu.

Dekanija Cerknica: J. Pavlin, kapelan v Cerknici.

Dekanija Kočevje: K. Gross, katehet v Kočevju.

Dekanija Idrija: Fr. Oswald, c. kr. katehet v Idriji.

Dekanija Kamnik: I. Jovan, mestni kapelan v Kamniku.

Dekanija Kranj: J. Mikš, župnik v Trsteniku.

Dekanija Leskovec: J. Opeka, kapelan v Leskovcu.

Dekanija Litija: M. Rihar, dekan v Šmartnem pri Litiji.

Dekanija Loka: Ign. Nadrah, spiritual v škofiji Loki.

Dekanija Moravče: Fr. Sparovec, kapelan v Moravčah.

Dekanija Novo mesto: J. Porenta, župnik v Stočah.

Dekanija Postojna: A. Ažman, katehet v Postojni.

Dekanija Radovljica: J. Zabukovec, duhovni svetnik na Jesenicah.

Dekanija Ribnica: J. Plahutnik, kapelan v Ribnici.

Dekanija Semič: J. Pavlovčič, župnik na Suhorju.

Dekanija Šmarje: Fr. Vrhovec, kapelan v Šmarju.

Dekanija Trebnje: Al. Kurent, kapelan v Trebnjem.

Dekanija Trnovo: Dr. J. Kržišnik, dekan v Trnovem.

Dekanija Vipava: A. Lavrič, dekan v Vipavi.

Dekanija Vrhnika: Fr. Majdič, kapelan v Polhovem gradu.

Dekanija Žužemberk: J. Žavbi, kapelan v Žužemberku.

Močno bo ustrezno upravištvu »Slovenskega Učitelja«, kakor tudi od-

boru »Društva slovenskih katehetov«, ako č. gg. poverjeniki pri mesečnih konferencah opozorijo na naše katehetsko društvo ter poagitirajo tudi za list zlasti med mlajšimi gospodi. Lani smo dobili povečjem iz vseh dekanij kar skupno članarino (2 K) in naročnino (4 K) vseh članov »D. S. K.« in odjemalcev »Slov. Učitelja«. Prosimo, da bi nam bili gg. poverjeniki naklonjeni tudi zanprej ter da bi radevolje prevzeli to neljubu nalogo.

Drobtine.

O vzgojnem pomenu dobrih knjig je predaval 21. novembra š. svetnik dr. Beziak v poskuševalnici II. drž. gimnazije v Ljubljani. Povabljeni so bili starši, oziroma namestniki, ki imajo v oskrbi dijake. Dvorana je bila polna raznovrstnega poslušavstva; tudi profesorski zbor je bil dobro zastopan. G. začasni vodja dr. Beziak je v poljudnem, zanimivem, z mičnimi zgledi in dokazi utemeljenem govoru prav modro, logično, jasno, pa obenem pravilno rešil svojo nalogo.

Zdi se nam, da se prevažno vprašanje o pomenu knjig po šolskih zavodih, pa tudi po privatnih hišah premalo uvažuje, zato hočemo tukaj navesti nekatere misli, ki jih je g. govornik tako izborna pojasnil.

V uvodu je omenjal, kako potrebno je skupno delovanje šole in doma pri vzgoji mladine. Domača hiša ne sme razdirati, kar sezida šola. Treba je uporabljati prava sredstva tako, kakor uči zdrava pedagogika. Važno sredstvo pri odgoji mladine je branje knjig; žalibog, da se dostikrat premalo pazi, kakšno čtivo dobiva mladina v roke, in tako se zgodi, da vsrkava naš naraščaj strup, namesto da bi si blažil srce in bistril um s krepilnimi zdravili in s tečno duševno hrano.

V prvem delu je nato g. šolski svetnik razjasnil, kako vpliva čitanje knjig na duševni razvoj mladine? V drugem pa je priporočal, katere in kakšne knjige je treba čitati.

Dobra knjiga blaži srce, krepi in utruje voljo za dobro.

Slaba knjiga deluje uprav nasprotno, razdiravno, spravlja in zvalbja mladino na kriva pota. Radi boljšega umevanja te trditve je govornik razložil, kaj je fantazija.

Domišljija najbolj deluje uprav pri branju, kajti tu ničesar ne vidimo in ne slišimo, ampak si vse le predočujemo. Čimbolj deluje fantazija, tembolj je potem prizadeto tudi srce, ganjena volja. Oboje pa se godi lahko v dobrem ali v slabem pomenu, z ugodnimi ali nevarnimi posledicami, kakršno je namreč berilo.

Kakošna naj bo tedaj knjiga, ki jo damo mladini v roke, če hočemo v njej vzbuditi blaživni plamen, vzgojiti blaga čuvstva, vzvišene sklepe? . . .

Knjige naj bodo a) jasne, umljive, ki ne presegajo obzora čitajočega mladeniča; b) vsebina knjige bodi resnična, verjetna, posneta po življenju; c) osebe naj bodo prave, značaji taki, kot so res, ne pa nadčloveški. Osebnosti naj bodo naslikane z vsemi vrtilinami, pa tudi s slabostmi.

Ministrski predpis iz l. 1885. nalaga na srce vsem učiteljem in vzgojiteljem, da naj ne dajo mladini v roke knjig, ki bi bile proti veri, proti domovini, ali proti nramnosti.

Drugi predpis iz l. 1887. veleva glede mladinskih knjig, da naj bodo zanimive, pisane v lepem jeziku, da naj bodo po vsebini blaživne, v zdravstvenem oziru neškodljive, ter naj vzbujajo ljubezen do domovine.

Najvišja šolska oblast je torej jasno govorila. Nesramne knjige, ki popisujejo grde prizore, ki imajo namen, vzbujati strasti, so prepovedane. Teh naši učenci ne smejo čitati.

Tudi takozvana kriminalna literatura ni za mladež, je strup zanjo, učinkuje zelo kvarno. Enako vplivajo slabo na učence nekatere indijanske povesti, (ne vse), ki so polne sirovosti, pretiravanja in razburljivih prizorov. Uvaževati treba dosledno izrek znanega pedagoga: »Za našo mladino je najboljša ravno pravo.«

Kaj pa politični spisi? Čimmanj se peča mladina s politiko in takimi spisi, tembolje. Otroci in dijaki naj se uče, da dosežejo svoj cilj, za politiko pa niso zreli, saj še odrasli ljudje dostikrat nimajo prave razsodnosti v političnih vprašanjih. Mladina naj se vzgaja v medsebojni ljubezni. Po političnih spisih pa si vsrkava sovraštvo do bližnjega.

II. Kakšne naj bodo knjige po vsebini?

a) Priporočajmo in nudimo mladini pravljice, pripovedke, basni, legende o bogoljubnih osebah. V pravljicah nastopajo osebe, ki so blage, čednostne; pravljice imajo navadno zdravo jedro: dobro se bojuje s hudim; dobro zmaga. V pravljicah, legendah nastopajo junaki, ki so žrtvovali kri za vero in domovino, za vzišene ideje. To ne more biti brez blagodejnih uspehov na mlado srce.

b) Priporočati je spise in knjige, ki opisujejo delo in vrline imenitnih mož: učenjakov, izumiteljev, dobrodelnikov, duhovnikov, učiteljev itd. Vzori, ki si jih napravijo učenci, izvajljajo hvalevredno hrepenenje.

c) Velike koristi so potopisi, opisi iznajdb, dežela, živali, narave, rastlinstva. Toliko lepega in krasnega je na svetu; širimo obzorje mladini s takimi spisi!

d) Mladina si želi povesti. Dobro, postrezimo ji! Toda biti morajo take, da vzbujajo čisto mišljenje, lepe predstave.

i) Kaj pa romani? Tu je pa treba opreznosti. Roman sodi v roke odraslim ljudem, mladina jih ne ume in jih ne sme umeti, zlasti ako se slikajo nečedne stvari, razporoka, pre-

šestvo in druge delikatne reči. Od navadnih romanov treba ločiti zgodovinske, ki se pa smejo po razsodnosti priporočati. (Jurčič, Sienkiewicz.)

g) Tudi poezija je važen faktor pri vzgoji. Ne najdemo izlepa milejšega, blažilnejšega, krasnejšega, nego je lepa pesem pesnika-umetnika. Izbran jezik, lepe prisposode, vzvišene ideje: vse blaži in poplemeniti. — So pa tudi poezije, ki slikajo strasti, ki more duha, ki blatijo to, kar je plemenito... Takih izdelkov naj bi naši dijaki ne poznali!

To so nekateri nasveti, ki naj bi se vpoštevali, ko izbiramo in določujemo mladini čtivo. Starši in gospodarji naj bi se večkrat prepričali, kaj in kakšne knjige bero dijaki. Če imajo knjige iz šolske knjižnice, potem naj se zaupa, da so dobre. (?) Ako so si jih izposodili od drugod, ali pa so jih kupili sami, potem je pa treba stroge kontrole; prepričati se je treba, kakošna je vsebina dotične knjige. Le strogo nadzorstvo bo ohranilo mladino v pravem tiru.

Otrokom pa se mora tudi določiti čas za čitanje. Prej naj izvrše nalogo, šolsko dolžnost, potem naj čitajo. Zmerom naj vprašajo, če smejo čitati, kajti preobilno branje je na kvar telesnemu zdravju in duševnemu razpoloženju. Domišljija se vsled preobilnega branja mladini razburja in razgreva, da potem ni za resno delo, temveč postane sanjava.

Mladina naj čita počasi, s premislekom, naj pazi na lepoto jezika, naj ima pri branju svinčnik v roki ter naj dela beležke v poseben zvezek. Nekateri dijaki si napravijo na ta način cele zbirke lepih izrazov, pregovorov, rekov, misli itd.

Z željo, naj bi se njegovi nasveti vpoštevali, je končal gospod govornik, ki je za lepo in hvalevredno predavanje žel dolgotrajno pohvalo in odobravanje.

* * *

Ne bi bilo napačno, če bi se po zgorajšnjem navodilu uredile šolske knjižnice, kajti vsled nepazljivosti in širokovestnosti posameznikov se vrine tekem mnogih let v šolske knjižnice marsikaj, kar ni za mladino. Zlasti je treba opreznosti in previdnosti, kaj se da v roke učencem obrtno-nadaljevalnih šol. To-

žbe o posirovelosti in podivjanosti teh mladeničev so čimdalje pogostnejše, krščanskega nauka (vsaj v Ljubljani je tako) nimajo več, nevarnosti pri mojstrih se vsled pokvarjenosti starejših tovarišev-pomočnikov, od dne do dne množe, — ako se napajajo poleg tega še s strupom iz slabih knjig — potem ni čuda, ako se vzgajajo sami socialni demokracije, nezadovoljneži in ljudje, ki nimajo nikakega čuta, nobene zavednosti, ljudje, ki so polni sovražstva do Cerkve in njenih zastopnikov.

Kdor ima oblast in moč, naj stori svojo dolžnost ter pripomore vsaj z dobro knjigo, da naša odraščajoča mladina, ki si je izvolila obrtni stan, ne bo popolnoma posirovela. *Videant consules!*

Mladina na ulici. Kar smo v našem listu že zadnjič po nesrečnih ljubljanskih dogodkih obsojali, to sta odločno, pravično in pa z blagim namenom šibala »Slovenec« (5. dec.) in »Mladost« v 18. številki. — Res čedne razmere! V Ljubljani je jela vladati ulica z mladim naraščanjem, ki bi moral stremiti za drugimi cilji, nego je brezkoristno, pa nevarno vpitje po ulicah.

Ko je ob cesarskem slavlju Ljubljana na večer zažarela v morju lučice, ko so zadoneli glasovi veselih koračnic, se je nabralo zopet nebroj mladeži, ki je med kompaktnim korakanjem po mestu dala duška raznim umestnim in neumestnim čutilom: z glasnimi viki in vzkliki.

Kdo bi branil navdušeni mladini, ako dostojno manifestira in se vnema za prave ideale. Če se pa družijo nedorasla bitja obeh spolov v neurejenih tlesnih nastopih, v nočnem času pa s spremstvom oseb, ki so dvomljive vrednosti, ako trobijo tjavendan nezmiselne pozive in izreke, — kdo bi odobral tako ravnanje!?

Kličemo tudi mi še enkrat vsem onim, ki imajo čuvati nad mladino, vsem šolnikom in tozadevni oblasti: Uporabite svojo moč in oblast, da se ob enakih prilikah ne da diktatura nerazsodni in lahkomišelni mladini. Ne dopuščajte, da bi se mladoletni naraščaj okuževal in pokvarjal v nevarnostih nočne atmosfere, v družbi dvomljivih oseb, ki tavajo okrog v nočnih urah z nelepimi nameni!

Slovenska trgovska šola v Ljubljani je pričela s poukom 16. novembra. Letos ima pripraviljavni razred, ki ga obiskuje 34 gojencev. Nova šola je adapti-

rala prejšnje prostore »Ljudske posojilnice«, ki se je preselila v lastni dom nasproti hotelu »Union«.

Obenem s pripraviljavnim razredom, se je otvorila tudi »Zadružna šola«, edina te vrste na slovanskem jugu. To šolo obiskuje 24 slušateljev.

Vodstvo obeh šol je poverjeno profesorju Remicu.

Ljutomer. V proslavo cesarjevega jubileja se je dne 2. decembra na Franc-Jožefovi šoli v Ljutomeru vprizorila spevoigra E. Adamičeva, »Slava cesarju Francu Jožefu I.«; tej igri je ob koncu še sledila kot živa slika pomembna, umetno grupirana alegorija. Ker so k tej oficijelni predstavi imeli pristop le povabljeni in šolska mladina, se je za ostalo občinstvo predstava ponavljala dne 6. decembra. Ta vprizoritev je bila v vsakem oziru dovršena in dela čast učiteljskemu osebju Franc-Jožefove šole, kakor tudi spretnim sodelovalcem. Škoda, da gospod skladatelj sam ni mogel videti te vprizoritve svojega krasnega dela. Izvrsten je bil muzikalični del, dobre so bile deklamacije, vzorno grupiranje, krasni so bili kostumi in dekoracija. Novo je bilo v spevoigri to, da so peli narodi vsi v svojem jeziku; čulo se je popevati narodne pesmi v sedmerih avstrijskih jezikih, kar je povzročilo poseben efekt. Hvala onim učiteljskim močem, ki so po velikem trudu omogočile tako umetno dovršeno vprizoritev. Glava celemu podjetju je bil zopet naš neumorno delujoči učitelj-kapelnik, g. Franc Zacherl; njeva so podpirali gđc. I. Wessner pri deklamacijah in kostumiranju, ga. N. Ivančič kot oskrbovalka jedil v pogoščenje šolske mladine, g. F. Čeh pri dekoraciji, in naše najmlajše učiteljske moči, gospodični L. Herzog in J. Robič s spretnim igranjem na glasovirju. Posebna hvala gre pa tudi onim požrtvovalnim damam, ki so šle rade volje učiteljskemu osebju na roko, in vsem onim, ki so omogočili pogoščenje otrok. V obilnem številu navzoče občinstvo pa se bo z veseljem spominjalo te predstave, ki je zopet dokaz uspešnega delovanja učiteljstva Franc-Jožefove šole.

Popravek. V tabeli z razdelitvijo učne tvarine (št. 11.) naj se bere pri škofiji krški za I. razred tako-le: Kakor v ljubljanski škofiji, samo bolj obširno. Vmes je vpleteno nekaj iz vsakega poglavja katekizma.

Listnica uredništva.

Ker se za sprejem v »Slomškovo zvezo« oglašajo vedno novi člani in članice, opozarjamo vse tiste gg. kolege in gdčne kolegkinje, ki se nam žele pridružiti, naj naznanijo svoj pristop tajniku g. I. Štrukelj-u, nadučitelju v Dobropoljah.

Listnica upravištva.

Nekateri p. n. gg. naročniki imajo navado pošiljati za list 5 K, dasi znaša celoletna naročnina le 4 K. Zapisali smo vselej celo vsoto na račun lista ter upamo, da so dotični gg. pošiljavci s tem zadovoljni.

Šolske vesti.

Osebnosti. Stalno nameščeni z naslovom profesor so gg. Janez Grafenauer, dr. Janez Šlebin in Janez Masten. Naslov šolskega svetnika je dobil povodom svojega umirovljenja profesor na ženskem učiteljskem v Gorici g. Anton Fras. — Profesor na ženskem učiteljskem v Ljubljani g. dr. Fran Plešič je pomaknjen v VIII. činovni razred.

Smrtna kosa. V Leonišču v Ljubljani je dne 21. novembra t. l. umrl gosp. Josip Ciperle, meščanski učitelj na Dunaju, star 51 let. — Dne 23. novembra t. l. je umrl v Mariboru v pokoju nadučitelj g. Lovro Šijanec, ki je bil rojen dne 29. julija 1833. v Št. Juriju na Ščavnici in je služboval od leta 1853. do 1899. v Cezanjevcih in pri Sv. Križu na Murskem polju. — Dne 22. novembra t. l. je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu pomožni učitelj gosp. Al. Rajh, star 23 let. Služboval je pri Sv. Martinu bl. Slov. Gradca, pri Sv. Duhu bl. Radgone in pri Sv. Križu poleg Ljutomera.

Odlikovanja ob cesarjevem jubileju. Plemstvo je dobil kranjski deželni glavar, državni in deželni poslanec, dvorni svetnik Franc Sukič. Komturni križec Franc Jožefovega reda z zvezdo je dobil državni in deželni poslanec, deželni odbornik in član deželnega šolskega sveta dr. Ivan Šušteršič. Red železne krone tretjega razreda sta dobila: deželna šolska nadzornika Franc Hubad v Ljubljani in Nikolaj Ravailco v Trstu. Viteški križec Franc Jožefovega reda sta dobila: učiteljski ravnatelj Anton Černivec in profesor dr. J. Tomišek v Ljubljani. Vladna svetnika sta postala: realni ravnatelj dr. Rudolf Junovčič v Ljubljani in gimnazijski ravnatelj Friderik Simzig v Gorici.

Šolski svetniki so postali: ravnatelj Franc Frisch v Mariboru, profesor Franc Hauptmann v Gradcu, gimnazijski ravnatelj Ivan Kos v Pazinu, okrajni šolski nadzornik Mihael Stenta v Trstu. Zlati zaslužni križec s krono so dobili: nadučitelj Lovro Letnar v Mengšu, okrajni šolski nadzornik Vinko Parentin v Koprju, okrajni šolski nadzornik Vinko Parenzan v Poreču, okrajni šolski nadzornik Josip Supanek v Celju in okrajni šolski nadzornik Gustav Vodušek v Trbovljah. Zlati zaslužni križec so dobili: deželni potovaki učitelj Martin Jelovšek v Gradcu, ravnateljica Marija Kavčič v Idriji, nadučitelj Franc Kovač v Zatičini, nadučitelj Matija Krauland v Mozlju, ravnatelj Mihael Nerat v Krčevini, nadučitelj Franc Šetina v Črnomlju, nadučitelj Anton Skala v Vipavi, nadučitelj Franc Trošt na Studencu, nadučitelj Teodor Valenta v Ljubljani. Srebrni zaslužni križec s krono je dobil učitelj Tomo Lukančič v Gabrju pri Rubiji.

Razširijo se: dekliska šola v Radovljici; dotične stroške prevzame občina. Trirazrednica pri Sv. Petru v Ljubljani se razširi v petrazrednico.

V odbor obrtno-nadaljevalnih šol je deželni odbor imenoval sledeče zastopnike: Kočevje: Peter Petsche, trgovec v Kočevju; Ribnica: Alojzij Klavs, posestnik v Gorenji vasi; Novo mesto: Ivan Krajc, zasebnik v Kandiji; Št. Vid pri Ljubljani: Ivan Bergant, mizarški mojster v Dravljah; Postojna: Matija Milavec, posestnik in čevljiarski mojster v Postojni; Radovljica: Janez Vurnik, posestnik in podobar v Radovljici; Bled: Leopold Stuchly, c. in kr. major v pok.; Kranj: Ferdinand Hlebs, trgovec in posestnik v Kranju; Škofja Loka: Jože Hafner, posestnik in lesni trgovec;

Tržič: Franc Ahačič, tvorničar v Tržiču.

Slovensko šolsko društvo se je ustanovilo dne 19. novembra t. l. v Celovcu. Namen društva je delovati na to, da se koroške utrakvistične šole, ki so pa le ponemčevalnice slovenske mladine, izpreme v prave narodne šole. Za predsednika je bil izvoljen župnik g. Matej Ražun, v odbor pa gg. prof. Jožef Apih, vladni svetnik Scheinigg, dr. Janko Brejc, župnika dr. Arneje in Treiber ter državni in deželni poslanec Fran Grafenauer.

Društvo krščansko mislečih učiteljev v Gorici je na svojem izrednem obnem zboru dne 5. novembra t. l. izvolilo za predsednika g. Avgusta Poberaj-a, nadučitelja v Kojskem. Prejšnjemu predsedniku g. Antonu Rustja, ki se je temu mestu prostovoljno odpovedal, se je izreklo priznanje in prisrčna zahvala za njegovo dosedanje odločno in požrtvovalno delovanje.

Učiteljske izpremembe. (Kranjsko:) Učiteljica gdč. Ema Miselj pride iz Starega trga v Košano. Nadučit. extra statum v Dobrepoliah je imenovan g. Ivan Štrukelj in nadučiteljem extra statum na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani g. Janko Jeglič. V Borovnico pride gdč. Ida Papler, v Begunje pri Cerknici gdč. Adela Golob, na Vič pri Ljubljani gdč. Vida Šorn, v Presko pa gdč. Marija Vider. Zaradi bolezni je dobil dopust nadučitelj gosp. Ivan Jaklič v Gonenici in pride na njegovo mesto pomožna učiteljica gdč. Alma Rössmann. Za provizorično učiteljico na Jesenicah je imenovan dosedanja supletinja istotam gdč. Marija Zhorzsky pl. Zhorže, dosedanja šolska praktikantinja gdč. Cecilija Vilman pa pride tja na mesto učiteljice gdč. Eme Schittnik, ki je zaradi bolezni dobila dopust. Dosedanja supletinja v Ihanu gdč. Gizela Ušeničnik je imenovana za provizorično učiteljico istotam. Zaradi bolezni je dobila dopust gdč. Ana Pfeifer v Mozlju, na njeno mesto pa pride pomožna učiteljica gdč. Marija Priboschitz kot supletinja. Dalje je zaradi bolezni dobila dopust ga. Frančiška Bezeljak-Bajer v Št. Vidu nad Cerknico in pride na njeno mesto kot supletinja izprašana učiteljska kandidatinja gdč. Terezija Rant. Dosedanja šolska praktikantinja v Št. Vidu nad Ljubljano gdč.

Kristina Sattler je imenovana za provizorično učiteljico. Dopust je dobila gdč. Amalija Kecelj, učiteljica v Senčurju pri Kranju in pride na njeno mesto absolvirana učiteljska kandidatinja gdč. Antonija Jaklič kot supletinja. Učiteljska kandidatinja gdč. Pavla Hočevar je pripuščena kot volonterka na šoli v Velikih Laščah. Prostovoljno je izstopila iz službe učiteljica gdč. Ida Gherbaz v Zagorju in pride na njeno mesto kot provizorična učiteljica gdč. Ivana Jager. Izprašana učiteljska kandidatinja gdč. Valerija Reitz bo poučevala kot volonterka na šoli v Spodnji Šiški. Dosedanja supletinja v Šmartnem pri Kranju gdč. Ana Fajdiga je imenovana za provizorično učiteljico v Tržiču. Za suplentko v Dobrničah je imenovana gdč. Mar. Hirsman. Dopust je dobila učiteljica na Igu gdč. Jerica Zemljan in jo bo kot supletinja nadomestovala izprašana učiteljska kandidatinja gdč. Antonija Adamič. Dopust je dobil tudi učitelj v Domžalah g. Franc Kuhar ter pride na njegovo mesto kot supletinja gdč. Ernestina Blaznik, doslej supletinja na Brezovici. Učiteljica gdč. Leopoldina Bukovic v Velikih Laščah je zaradi bolezni dobila dopust in pride na njeno mesto izprašana učiteljska kandidatinja gdč. Ana Somrak kot supletinja. Za provizorične učiteljice na Viču so imenovane dosedanja pomožna učiteljica na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani gdč. Marija Košak, šolska praktikantinja na Viču gdč. Pavla Zavašnik in pl. Lukanc. Učiteljici gdč. Vida Gabršek in Vida Šorn sta imenovani za provizorični učiteljici v Šiški. Za provizorično učiteljico v Mekinjah je imenovana gdč. Vilibalda Pevec.

(Koroško:) Imenovani so za nadučitelje gg.: učitelj v Fohnsdorfu Janez Andrae za Ribnico, Alfred Eisenhut za Trbiž, Janez Gitschthaler na Brdu za Brno, A. Krainz v Mohličah za Krañance, A. Tiefenbacher v Rožeku za Vrata. Za šolske voditelje so imenovani gg.: Jurij Lulek v Selah za Golšovo, Mikl. Ottowitz v Št. Pavlu na Zili za Sele, Al. Koch v Škocijanu za Lipnico, Val. Kovač v Šmihelu pri Pliberku za Strmec. Za učitelje sta imenovana gg.: Jakob Müller v Kotljah za Cirkno, Fil. Strugi v Timenici za Št. Miklavž ob Dravi, za učiteljico pa gdč. Mar. Einspieler v Šmarjeti v Rožu za Pokrče. Za podučil-

telje, oziroma podučitelje so imenovani gg.: E. Ertel za Škocijan, Fr. Klingan za Brdo, Jakob Kopp za Sveče, Jožef Pörtsch za Medgorje, Olga pl. Dobrowska za Timenico, Adolfin Fischer za Zgornje Libuče, Helena pl. Gozzani za Kotmarovas, Anton Grubelnik za Libeličé, Leopoldina Kaukal za Ribnico, Liza Medič za Črno, Marija Messner za Dholico, Karolina Schmidt za Rudo, Miroslava Piskernik za Črno, Gizela Socher za Sp. Libuče. Prestavljani so gg.: nadučitelja Ant. Martinjak iz Medgorij na Brdo, Ferd. Stress iz Čanič v Medgorje, prov. šol. vodja Fr. Aichholzer iz Kinberga v Malošče, Emil Podlipnik iz Kinberga v Šmihel pri Pliberku, učiteljici Hermina Sablatnik iz Črne v Kaplo ob Dravi in Otilija Süßbauer iz Medgorij v Dholico; podučitelji kot šolski vodje: Karol Doberšek iz Podgorij v Kinberg, E. Golčnik iz Timenice v Theising in Peter Wruhlich iz Št. Jakoba v Rožu v Slov. Plajberg. Dalje so prestavljani podučitelji, ozir. podučiteljice: Frid. Fürpass iz Volšperka v Rožek, Rajm. Flegel iz Kleblacha v Št. Lipš pri Rajneku, Rudolf Potočnik iz Diekš v Guštajn, Maks Preglau iz Čač v Prevalje, V. Sames iz Himmelberga v Žitarovas, Ignacij Matschnig iz Strasburga v Guštajn, Roz. Kilzer iz Blatograda v Št. Tomaž pri Celovcu, Pavla Lesjak iz Mohlič v Škocijan, Mara Mikuluš iz Zgor. Libuč v Mohliče, Adela Narath iz Podljubelja v Borovlje, Marija Raspotnik v Šmarieto v Rožu. Iz službe je na lastno prošnjo odpuščen podučitelj g. A. Schmid v Št. Pavlu nad Ferndorfom. Za nadučitelje so imenovani g. Franc Gornik v Št. Jakobu v Rožu istotam, g. Albert Woschitz v Melvičah za Borlie, na dosedanem učnem mestu g. Emil Kencian v Št. Lipšu pri Rajneku, g. Anton Marinič v Št. Janžu v Rožu, g. Tomaž Rutter v Št. Tomažu pri Celovcu in g. Franc Skale v Kokovi. Za učitelja veronauka na meščanski šoli v Beljaku je imenovan mestni kaplan g. Jož. Sannegger v Št. Vidu. Za provizorično učiteljico v Galiciji je imenovana gdč. Martina Griessl, za podučitelje, oziroma podučiteljice pa so imenovani gg. Janez Jesch za Diekše, Marija Narath za Kotmarovas, Janez Piesch za Št. Jakob v Rožu, Josipina Skočir za Ti-

menico, Karol Ullmann za Št. Jakob v Rožu in Janez Unterranner za Globasnico. Prestavljani so gg. učitelj veronauka Al. Seybald iz Beljaka v Št. Vid, podučitelj Fr. Türk iz Arijk D. M. v Zili, podučiteljica Pavla Bogensberger iz Tröppolah v Čače.

(Štajersko:) Definitivna učiteljica Marija Vačnik je prestavljena iz Št. Ruperta v Slov. goricah v Makole. Nadučitelj na Ponikvi g. Ivan Koderman je imenovan za nadučitelja v Veliki Pirešici, definitivna učiteljica na Rečici gdč. Helena Dolenc za definitivno učiteljico v Velenju, učiteljska suplentinja v Šmarju pri Jelšah gdč. Emilija Jurkovič za definitivno učiteljico v Šoštanju, učiteljski suplent na Frankolovem g. Anton Strigl za definitivnega učitelja istotam, provizorična učiteljica pri Sv. Marjeti ob Pesnici gdč. Ernest. Neubauer za definitivno učiteljico istotam in definitivna učiteljica na Ponikvi gdč. Ana Horvatin za definitivno učiteljico na Veliki Pirešici.

Usposobljenostne preizkušnje so napravili pred c. kr. izpraševalno komisijo v Gorici gg. in gdč.: Za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Ana Bizjak, Berta Brence, Ljudmila Gulin, Milena Kaučič, Marija Kocmut, Vladimir Korsič, Marija Kozamernik, Marija Kregar, Oliva Legovich, Pavel Medič, Marija Modic, Aleksander Neřima, Ana Prešelj, Ana Sedej, Angela Sitter, Oskar Slemenšek, Adalbert Stubeli (ital. kot predmet), Danica Šantel, Josipa Škerjanc (oboje z odliko, ital. kot predmet), Marija Škek, Lavoslava Vadnjal (oboje z odliko), Gabrijela Vittori (ital. kot predmet), Ana Vizjak, Viktorija Zörer; s slovenskim učnim jezikom in iz nemščine kot predmet: S. Franciška Jelen, Alojzij Lavrenčič, Henrik Lobè, Josipa Marinič, Doroteja Mervič, Gabrijela Mikuluš, Gabrijela Mrevlje, Ana Perin, Terezija Pipan, Avgusta Res; s slovenskim učnim jezikom: Josip Mihelič.

Pred izpraševalno komisijo v Mariboru so napravili izpit za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom gg. in gdčne.: Ivan Čeh, Adolf Friedl, Franc Horvat, Ludcvik Ivainšič, Jurij Kislinger, Ivan Lah, Jožef Ledenic, Miroslav Lešnik, Ferdo Pokržnik, Ivan Sel, Julij Sevnik, Vinko Stopar, Albina Asch, Marija Klančnik, Cecilija Kotzbeck, Amalija Lorber, Marija

Maicen, Alojzija Pernat, Marija Pintarič, Ema Regoršek, Marija Ros, Katarina Schweiger (z odliko), Felicitas Škerjanc, Marija Šumenjak, Rozina Vidali; za meščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: gosp. Fran Fink.

Pred izpraševalno komisijo v Ljubljani so napravili izpit za meščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: s. Cirila Grčar in gđc. Marija Skaberne. Dopolnilne izkušnje so prestali: g. Josip Bernot in gđc. Danica Skale iz francoščine, s. Immaculata Kališ in s. Emerika Šinkovec iz klavirja za meščanske šole. Za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom so aprobirani: gg. Mirko Drmelj, Henrik Patermost, Marija Jurca; s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Ivan Bajde, Vincencij Brus, Josip Lampe, Anton Lamut, Pavel Lavrič, Franc Lončar, Franc Marinček, Rajko Novak, Rudolf Poljanec, Vincencij Robljek, Viljem Rožič, Ernest Šusteršič, Emil Tomšič, Vincencij Zaletel, gđcne. Pavlina Bayer, Katarina Božnar, Ljudmila Bračič, Marija Bruchswiler (z odliko), Angeia Cenčič, Gabrijela Čerov, Pavla Dežman, Karolina Dostal, Gudula Dragatina, Ana Faidiga, Vida Gabršek, Pija Gardini, Josipina Jerman, Marija Jugovic, Terezija Juvanec, Marija Lončarič, Marija Marinko, Angela Miklavčič, Marija Mulaček (z odliko), Angela Nagode, Ivana Pezdír, Adela Pogorelec, Uršula Potočnik (z odliko), Amalija Pušenjak, Terezija Ravhekar, Severa Reil, Josipina Stegenšek, Ana Suhač, Karolina Šinkovec, Milena Vencajz (z odliko); z nemškim učnim jezikom: Angela Kuhelj, Ana Tratnik, Elizabeta Trenz, Zofija Vipavc.

Razpis učiteljskih služb.

Št. 2008. Na enorazredni ljudski šoli v Radencih se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje. Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 18. decembra 1908. C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju, dne 20. novembra 1908.

Št. 3393. V šolskem okraju Rudolfovo se v stalno nameščenje razpisujejo učni mesti na enorazrednicah v Ambrusu in Selih ter učno mesto na štirirazredni ljudski šoli v Žužemberku. Za-

dostno opremljene prošnje sprejema do 20. decembra 1908 c. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu.

Na podlagi dovoljenja c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani z dne 24. novembra 1908 l., št. 6652, se razpiše v nameščenje služba potujoče učiteljice za ženska ročna dela v Velikih Laščah, za ljudske šole Vel. Lašče, Turjak, Rob, Vel. Poljane, Sv. Gregor in Gora pri Sodražici, z letno plačo 1000 K in z dolžnostjo, ženska ročna dela poučevati na šoli v Vel. Laščah na po urniku določenih dnevih, na drugih imenovanih šolah pa po eden dan na teden. Prosilke, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščene, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za javno šolsko službo. Pravilno opremljene prošnje naj se tuuradno predložijo do 4. januarja 1909. C. kr. okr. šolski svet v Kočevju, dne 29. novembra 1908.

Št. 1816. Na enorazrednici v Olišah se razpisuje s tem služba učitelja-voditelja s postavnimi prejemki in z naturalnim stanovanjem v stalno nameščenje.

Št. 1784. Na dvorazredni nemški ljudski šoli v Belipeči se stalno odda nadučiteljska služba s postavnimi dohodki in prostim stanovanjem. Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 24. dec. 1908. — C. kr. okr. šolski svet v Radovljici, dne 23. nov. 1908.

Št. 1847. Na štirirazredni ljudski šoli v Šmartnem pri Litiji se razpisuje učiteljska služba za moške prosilce v stalno nameščenje. Prošnje naj se vlagajo semkaj do 20. dec. 1908. C. kr. okr. šolski svet v Litiji, 20. nov. 1908.

Zl. 3332. Konkurs - Ausschreibung. An der vierklassigen Volksschule in Neumarkt ist eine Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen definitiv zu besetzen. Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 12. Jänner 1909 beim gefertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen. An krainischen öffentlichen Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, dass sie für den Schuldienst die volle physische Eignung haben. — K. k. Bezirksschulrat in Krainburg, am 4. Dezember 1908.

Slovstvo in glasba.

Vrtec, časopis za slovensko mladino. S prilego **Angelček**. Urejuje Ant. Kržič. Ta slovenskim mladinoljubom dobro znani in slovenski mladini priljubljeni list, je že letos dovršil svoj 38. letnik. Veliko lepega in mikavnega berila je že nagromadil v teku let. Čitanke za ljudske in srednje šole rade sprejemajo iz njega spise kot vzorne berilne sestavke. Tudi ta letnik je vreden drug svojim prednikom. Urednik je zbral okrog sebe veliko vrlih sotrudnikov; skoro vsako leto se mu pridruži še kateri na novo. Posebno pridni so pesniki, ki opevajo v otroškem duhu raznovrstne predmete. Listu ni le namen kratkočasiti, marveč tudi učiti, ne v suhoparni učenostni obliki, marveč na lahkoten način, kakor kažejo sestavki pod zaglavjem »Koristna zabava.« Marsikatera modra je povedana v pojasnjevanju **pregovorov**, **domačih in tujih**, ki se v tej obširnosti še ne nahaja v nobeni slovenski knjigi. Da so mladi čitatelji zadovoljni tudi z nalogami in zastavicami, kaže obilno število rešilcev. Če še dodamo, da prinaša lepe in zanimive slike, moramo reči, da dobro vrši svojo nalogo in je vreden, da ga pridno širijo mladinoljubi.

»**Angelček**«, otrokom prijatelj, učitelji in voditelji. Urejuje Ant. Kržič. XVII. tečaj. Ta listič je v sličnem duhu urejevan kot »Vrtec«, le da je preprostejši pisan in ima še več npravno poučnih sestavkov. Skoro vsako leto prinaša obširnejše otroško pisane sestavke o kaki tehtni stvari. Zadnji letnik ima »Venec lepih dogodkov iz življenja našega cesarja«, toliko mičnih dogodkov, kakor jih do danes nima še nobena slovenska knjiga v slični skupini. Lansko leto je priporočal otrokom češčenje **Matere božje**. V poprejšnjih letih je obravnaval o

samozatajbi, o hvaležnosti, o božji pričujočnosti, o laži itd. Za prihodnje leto obeta sličen spis o pratiki in cerkvenem letu. Za nedolžno razveseljevanje nežne mladine pa je v **Angelčku** še bolj poskrbljeno nego v »Vrtcu«.

Ni pa še »Vrtec« s svojo prilogo tako razširjen, kakor zasluži njuna vrlina in kot bi bilo primerno trudu, ki ga ima uredništvo in naši mladinski pisatelji. Zato prosimo somišljenike, naročite sami naša mladinska lista in pridno agitirajte zanja po krščansko mislečih družinah, to še tembolj, ker ju napredni vzgojitelji prezirajo.

Slovenski **A B C** v podobah. Cena za broširano knjigo 80 vin., za trdno vezano 1 K 20 v. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Ta knjiga je prav zelo primerna za otroke, ki se učijo čitati in jim učenje zelo olajša. Na vsaki strani sta navadno po dve veliki tiskani črki in poleg črk ena ali dve lepe barvani podobi takih stvari, ki se začnejo z dotično črko. Poleg tega so pa še pri vsaki črki lepe kratke kitice, primerne otroškemu razumu, ki se nanašajo na poleg vpodobljeno sliko. Tako je n. pr. poleg črke **u** uziroma slike **u** **r** **a** sledeča kitica:

Ura tika noč in dan
ter nam vsem veli:
»Kdor doseči hoče kaj,
mlad se naj uči!«

Črke in na iste se nanašajoče podobe so seveda uvrščene v abecednem redu in je knjižnica za otroke ne-le praktična in koristna, temveč tudi zelo podučna. Poleg tega napravljajo otroku lepo barvane slike in primerne kitice največje veselje. Za otroke ni torej kmalu dobiti primernejšega berila in knjigo vsestransko priporočamo.

„Slovenski učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 K. Rokopisi učiteljske stroke naj se pošiljajo c. kr. učitelju Jož. Novaku, Idrija; rokopisi za „Katehetski vestnik“ pa katehetu A. Čadežu, Semeniške ulice 2 v Ljubljani. Naročnino in reklamacije sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: **J. Novak** in **A. Čadež**. Tiska Kat. Tiskarna. Obl. odgovoren: Iv. Rakovec.

Ob sklepu leta.

Dovršili smo letnik v znamenju ožjega skupnega prizadevanja slovenskega krščanskega učiteljstva in slovenskih katehetov. Koliko smo dosegli, koliko smo napredovali, o tem naj sodijo drugi.

»Slovenski Učitelj« se je po mnogih bojih in po hudem preziranju udomačil — hvala Bogu — med svetnim in duhovskim učiteljstvom. Število prijateljev in zagovornikov, ki ga duševno in gmotno podpirajo, se je namnožilo, da se ni bati za njegov obstanek. Politiško obnebje se je zjasnilo. Oni del učiteljstva, ki je šel čez drn in strn z zagovorniki svobodne šole in z nasprotniki slovenske ljudske stranke, je obtičal na cesti negotovosti, pa pomišlja: kam sedaj? K takozvanim »klerikalcem« jim nič kaj ne diši, zato si prijateljski namigavajo s socialno demokracijo, ki »edina zamore uspešno nastopiti za svobodno šolo«! Tako je vedno! Tisti učitelji, ki nimajo stalnih, krščanskih načel, ki slepomišijo in pobirajo stopinje za bankerotnim liberalizmom, zajadrajajo slednjič v rdečo internacionalo, katera se je pa med francoskim učiteljstvom tako slabo sponesla, da se zgražajo celo novodobni francoski svobodomiselnici.

Toda tu ni prostora za podobna razmišljanja. Povdarjati smo samo hoteli, da nas krščanskih učiteljev in učiteljic ne družijo vetrenjaštvo, ampak družijo nas trdna, neomajna krščanska in pedagoška načela, ki nam zagotavljajo nerazdružljivo zvezo, pa tudi boljšo bodočnost.

Premagali smo že vse hujše ovire, zato gledamo mirno v prihodnost in smo prepričani, da se bode stalno krepila in množila naša četa, ki hoče vzajemno delovati z duhovščino za blagor slovenskega naroda.

Pozivamo vse tovarišice in tovariše, ki niso nasprotni našemu blagemu namenu in našemu idealnemu stremljenju, da se nam približajo in pridružijo, da si naroče naše glasilo. Naj se razprše malenkostni predsodki, naj izgine takoimenovani posvetni strah.

Pogum in dobra volja velja!

